

Halikon lukio

Perniön lukio

Salon lukio

Salon aikuislukio

Lukion

Opiskeluhuolto- suunnitelma

Sisältö

1 Opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut	2
--	----------

2 Yhteisöllinen opiskeluhoito ja sen toimintatavat.....	4
--	----------

2.1 Yhteistyö terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välillä	4
2.2 Yhteistyö opinto-ohjauksessa ja jatko-opintojen suunnittelussa.....	5
2.2.1 Aineenopettajan antama ohjaus	5
2.2.2 Ryhmäohjaus.....	6
2.2.3 Jatko-opintojen suunnittelu	6
2.3 Poissaolojen ennaltaehkäisy ja seuranta	7
2.4 Koulutapaturmat.....	7
2.5 Esteetön opiskeluympäristö	7
2.6 Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen	8
2.7 Yhteistyö kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkistuksissa	9
2.8 Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä	10
2.8.1 Toiminta koulun ja ryhmän tasolla	10
2.8.2 Toiminta yksilötasolla.....	10
2.9 Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa.....	11
2.9.1 Ennaltaehkäisevä työ	11
2.9.2 Onnettomuuden tapahtuttua	11

3 Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa ...	12
---	-----------

3.1 Yhteistyö ja toimenpiteet opiskelijoiden ja huoltajien osallisuuden ja yhteistyön vahvistamiseksi	13
3.1.1 Yhteistyön muodot	14
3.2 Oppilaskunta	14

4 Yksilökohtaisen opiskelijahuollon järjestäminen	15
4.1 Opiskeluhoitokertomus	17
4.2 Oikeus saada opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalveluja kiireellisesti	19
4.2.1 Toiminta-ohje	19
4.3 Yhteydenotto opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen saamiseksi kiireettömässä tilanteessa	19
4.4 Vastaavan kuraattorin palvelut	20
4.5 Opiskeluterveydenhuolto	20
4.6 Opiskelijan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen lukiossa	20
4.6.1 Erityisruokavaliot	21
4.7 Yhteistyö oppilaitoksen ulkopuolisten palveluiden kanssa	21
4.7.1 Yhteistyö lastensuojelun kanssa	21
4.7.2 Etsivä nuorisotyö	24
4.7.3 Nuorisopsykiatrian poliklinikka.....	24
5 Opiskeluhoitosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen	25
5.1 Opiskeluhoollon seuranta ja arviointi.....	25
5.2 Opiskeluhoollon valvonta	25

1 OPISKELUHUOLLON KONAISTARVE JA KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAT OPISKELUHUOLTOPALVELUT

Opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä. Opiskeluhoitoa on sekä perusopetuslaissa tarkoitettu oppilashuolto että lukiolaissa ja ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettu opiskelijahuolto.

Opiskeluhoitoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoitona. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhoitoon siten kuin tässä laissa säädetään.

Opiskeluhoitoon sisältyvät koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoito sekä opiskeluhoillon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut.

Opiskeluhoitoa toteutetaan opetustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen monialaisena suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa (OHL 1287/2013 3§).

Opetussuunnitelman mukaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla tuetaan yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen ja turvallisen oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja ehkäistään syrjäytymistä sekä edistetään oppilaitosyhteisön hyvinvointia. Opetussuunnitelman mukaisen opiskeluhoillon avulla tuetaan oppimista sekä tunnistetaan, lievennetään ja ehkäistään mahdollisimman varhain oppimisen esteitä, oppimisvaikeuksia ja opiskeluun liittyviä muita ongelmia. Opetuksen toteuttamisesta ja oppimisen tukitoimista säädetään tarkemmin koulutusta koskevissa laeissa ja niiden perusteella laadituissa opetussuunnitelmien perusteissa (OHL 1287/2013 6§).

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki ja muut lait on saatavilla ajantasaisina osoitteessa www.finlex.fi. Kaikki tässä suunnitelmassa esitetyt asiat perustuvat oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin ja muihin opiskeluhoitoon sovellettaviin lakeihin sekä opetushallituksen antamiin määräyksiin opiskeluhoillosta. Suunnitelman lukujen alussa on kursivilla muutamia keskeisimpiä lainkohtia oppilas- ja opiskelijahuoltolaista OHL 1287/2013. Tässä suunnitelmassa on mainittu erikseen, mitkä opiskeluhoitoon liittyvät asiat on kuvattava oppilaitoksen työsuunnitelmassa. Suunnitelman ovat laatineet Salon kaupungin lukioiden opiskeluhoillon ohjausryh-

mään kuuluvat henkilöt. Suunnitelma päivitetään tarvittaessa.

Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Opiskelijoiden omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon. Opiskeluhooltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen oppilaaseen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen. Opiskeluhooltotyössä otetaan aina huomioon opiskelijan edun ensisijaisuus.

Lukion opiskelijoiden käytettävissä on psykologi ja kaksi kuraattoria. Yhdellä kuraattorilla on 1200-1500 opiskelijaa oppilaitoksissa vastuualueellaan. Opetuksen tukipalveluiden esimies tekee yhteistyössä koulukuraattorien ja -psykologien kanssa keväällä arvion oppilaitosten opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista psykologi- ja kuraattoripalveluista seuraavaa lukuvuotta varten koko kaupungin alueella. Psykologien ja terveydenhoitajien sijoittumisesta lukioyksiköihin päätetään terveystoimessa. Salon kaupunki järjestää lukio-opiskelijoiden kuraattori ja -psykologipalvelut sekä lääkäri- ja terveydenhoitajapalvelut.

Kaikilla opiskelijoilla on oikeus saada myös vastaavan koulukuraattorin palveluita. Salon esi-, perus- ja lukio-opetuksessa toimivista viidestä koulu-

raattorista on yksi nimetty vastaavaksi koulukuraattoriksi.

Opiskelijalla on oikeus saada opiskeluterveydenhuollon palveluita. Terveydenhoitajan vastaanotolle on päästävä myös ilman ajanvarausta. Opiskelijalla tai hänen huoltajallaan on oikeus saada arkipäivisin virka-aikana välittömästi yhteys terveydenhoitoon.

Salon lukioden opiskeluhoollon henkilöstöön tarvittaisiin lisäystä työparin verran. Työparilla tarkoitetaan koulu-psykologia ja -kuraattoria. Tavoitteena on, että yhden työparin työpanos olisi kokonaan lukioden opiskeluhoollon käytössä.

Lukioden opiskeluhoollon terveydenhoitajat, lääkärit, kuraattorit ja psykologit kohdentavat työpanostaan lukioihin joustavasti ja tarpeen mukaan priorisoiden. Työpanos kohdentuu sekä yhteisölliseen että yksilökohtaiseen työhön.

2 YHTEISÖLLINEN OPISKE- LUHUOLTO JA SEN TOIMIN- TATAVAT

*Yhteisöllisellä opiskeluhoollolla tarkoi-
tetaan tässä laissa toimintakulttuuria ja
toimia, joilla koko oppilaitosyhteisössä
edistetään opiskelijoiden oppimista, hy-
vinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuul-
lisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta
sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä,
turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhtei-
söllistä opiskeluhoolltoa toteuttavat kaikki
opiskeluhoollon toimijat.*

*Kaikkien oppilaitoksessa opiskelijoiden
kanssa työskentelevien sekä opiskeluhool-
topalveluista vastaavien viranomaisten ja
työntekijöiden on tehtävissään edistettävä
opiskelijoiden ja oppilaitosyhteisön hyvin-
vointia sekä kotien ja oppilaitoksen välistä
yhteistyötä. Oppilaitoksen henkilökunnalla
on ensisijainen vastuu oppilaitosyhteisön
hyvinvoinnista (OHL1287/2013 4 §).*

Jokaisessa Salon lukiossa toimii yhtei-
söllinen opiskeluhooltoryhmä. Ryhmän
toiminnan tavoitteena on kehittää oppi-
laitoksen toimintakulttuuria ja edistää
opiskelu yhteisön ja -ympäristön terve-
yttä, hyvinvointia ja turvallisuutta.

Oppilaitoskohtaisen yhteisöllisen opis-
keluhooltoryhmän tehtävänä on

- opiskelijoiden ja huoltajien osalli-

suus ja kuulluksi tuleminen

- suunnitella, toteuttaa ja arvioida kouluyhteisön hyvinvointia, turval-
lisuutta, viihtyvyyttä ja osallisuutta
- suunnitella miten opiskelijoiden ja
työyhteisöjen hyvinvointiin liitty-
vien kyselyjen vastauksia hyödyn-
netään
- tehdä yhteistyötä myös muiden
kunnan nuorten hyvinvointiin,
terveyttä ja turvallisuutta edistä-
vien viranomaisten ja toimijoiden
kanssa

Ryhmää johtaa rehtori, apulaisrehto-
ri tai vararehtori. Ryhmään voi kuulua
opettajia, opiskeluhoollon edustajia ja
opiskelijoita. Tarvittaessa ryhmään kut-
sutaan myös muita yhteistyötahoja.

Lukiokohtaisesti täsmennetään yhtei-
söllisen opiskeluhooltoryhmän kokoon-
pano ja kokoontumistiheys, kuvaus
opiskelijoiden ja huoltajien osallistami-
sesta, yhteistyötahot sekä ryhmän toi-
minnan arviointi ja kehittäminen.

2.1 Yhteistyö terveysneu- vonnan ja terveystiedon opetuksen välillä

Terveystiedon opiskelu antaa opiskeli-
jälle perustietoja terveyden ja hyvin-
voinnin edistämiseksi yksilönä ja yh-
teisössä. Lukiot voivat käyttää THL:n
kouluterveyskyselyn tarjoamaa tietoa

oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin edistämässä, vanhempainilloissa keskustelun pohjana, opiskeluhoitotyössä sekä terveystiedon opetuksessa.

Terveystietä voi tarjota erityisasiantuntemusta päihteistä, seksuaaliterveydestä, ravitsemuksesta ja liikunnasta osana terveystiedon opetusta tai henkilökohtaisena neuvontana.

2.2 Yhteistyö opinto-ohjauksessa ja jatko-opintojen suunnittelussa

Opinto-ohjaajalla on kokonaisvaltainen vastuu lukion opinto-ohjauksesta. Hän vastaa ohjauksen suunnittelusta. Hän myös huolehtii opiskelijoiden henkilökohtaisesta ohjauksesta. Tärkeä sija on luonnollisesti ammatinvalinnan ohjauksella. Myös opinto-ohjaaja pyrkii käytettävissä olevin keinoin edistämään opiskelijoiden hyvinvointia sekä ehkäisemään syrjäytymistä. Opinto-ohjaajan tehtävänä on selvittää opiskelijan opiskeluvaikeuksien syitä sekä tukea opiskelijaa vaikeuksissa, jotka estävät tehokkaan opiskelun. Tarvittaessa opinto-ohjaajakin on yhteydessä vanhempiin ja terveys- ja sosiaalitoimeen. Tarpeen vaatiessa kokoonnutaan monialaisissa asiantuntijaryhmissä yhdessä opiskelijan ja hänen vanhempiansa kanssa. Mikäli kyseessä on opiskeluhoitoon liittyvä asiantuntijaryhmä, niin palaveriin tarvitaan opiskelijan suostumus.

Opinto-ohjaaja pitää myös yhteyttä työvoimaviranomaisiin, elinkeinoelämään ja toisiin oppilaitoksiin. Toisen asteen yhteisistä opiskelijoista huolehtiminen edellyttää säännöllistä yhteydenpitoa ko. oppilaitoksiin. Keskeyttämistapauksissa opinto-ohjaaja selvittää opiskelijan kanssa hänen jatkotilanteensa.

2.2.1 Aineenopettajan antama ohjaus

Aineenopettaja on oman alansa asiantuntija, jonka puoleen opiskelija voi kääntyä oppiainetta koskevissa kysymyksissä. Aineenopettaja osallistuu opiskelijan kokonaisvaltaiseen ohjaukseen. Aineenopettajan tehtäviin kuuluu havainnoida opiskelijoidensa työskentelyä ja hyvinvointia. Aineenopettaja ohjaa opiskelijoita itsearviointiin ja antaa palautetta oppimistuloksista. Opiskelussa mahdollisesti ilmenevien vaikeuksien ja niiden taustalla olevien syiden hoitamisen ja ennalta ehkäisemisen kannalta on tärkeää, että opettaja tarttuu jo kurssin aikana asiaan ja/tai antaa asian edelleen ryhmänohjaajan ja/tai opinto-ohjaajan hoidettavaksi. Aineenopettaja ilmoittaa myös opiskelijoiden pitkäaikaisista poissaoloista edellä mainituille silloin, kun opiskelija itse ei poissaoloaan luotettavasti selvitä kurssinpitäjälle.

2.2.2 Ryhmäohjaus

Ohjauksen mielekkään toteutumisen vuoksi opiskelijat jaetaan ohjausryhmiin, joilla jokaisella on oma ryhmänohjaaja. Ryhmät kokoontuvat ryhmänohjaajansa johdolla.

Ryhmäohjaaja toimii opiskelijoidensa lähiohjaajana. Hän seuraa ja valvoo opiskelijoidensa kurssikertymää, edistymistä, opinto-ohjelman toteutumista ja mahdollisten etenemisesteiden syntymistä. Ryhmäohjaajalla on tärkeää tehtävä lukukauden alussa perehdyttää opiskelijat lukion käytänteisiin. Ryhmäohjaaja auttaa kouluyhteisöön ja ryhmään kuulumisen tunteen luomisessa ja tukemisessa. Mikäli esiin tulevat ongelmat eivät ole ratkaistavissa ryhmäohjaajan toimenpitein, sekä milloin opiskelijan kurssimäärä uhkaa jäädä alhaiseksi, ryhmäohjaaja ilmoittaa asiasta opinto-ohjaajalle. Ryhmäohjaaja pitää yhteyttä myös opiskelijoiden huoltajiin.

2.2.3 Jatko-opintojen suunnittelu

Ammattikorkeakoulun sijaitseminen paikkakunnalla mahdollistaa jo lukioaikana suuntautumisen mahdollisiin jatko-opintoihin. Vastaavasti ammatikorkeakoulun opiskelijat voivat osallistua lukio-opintoihin. Erityisiä yhteistyöhankkeita ovat alueen lukioiden,

ammattillisten oppilaitosten ja ammatikorkeakoulun sekä alueen yritysten kanssa yhdessä toteutettavat opintokokonaisuudet. Ammatikorkeakoulu ja yliopistoyhteistyön mahdollisuudet täydennetään vuosittaisessa työsuunnitelmassa.

Opiskelijat voivat lukioaikanaan opiskella myös muissa korkeakouluissa ja yliopistoissa. Käytännössä opinnot suoritetaan pääosin omassa koulussa jonkun oman opettajan ohjauksen alaisena. Opintoihin liittyy myös lähiovetusta ao. korkeakoulussa tai yliopistossa. Opintojen toteutuskanavana on useimmiten avoin yliopisto. Tämän tyyppisistä korkeakoulu- ja yliopisto-opinnoista sovitaan erikseen lukuvuoden alkaessa. Samoin eri yliopistojen ja korkeakoulujen opettajien kuin myös muidenkin ulkopuolisten asiantuntijoiden käytöstä lukio-opetuksessa sovitaan tapauskohtaisesti erikseen.

Musiikki- ja kansalaisopistossa opiskelijan lukioaikana suoritettuja opintoja hyväksytään soveltuvien osien lukion opinnoiksi. Samoin myös muiden yhteisöjen, esim. Opetushallituksen alaisten perusopetusta antavien yhteisöjen, opintoja hyväksytään lukio-opinnoiksi. Opintojen kurssivastaavuuksista ja hyväksi lukemisesta on aina neuvoteltava vastaanottavan koulun rehtorin kanssa.

Salon lukioiden toiminnan yhtenä kasvatuksellisenä painotuksena on yrittäjyys. Yrittäjyyskasvatuksen eräänä näkyvänä toteutusmuotona on monipuolinen yhteistyö alueen elinkeinoelämän kanssa. Tämän yhteistyön käytännön toteutuksessa Salon kaupungin kehittämis- ja elinkeinotoimi on tärkeä yhteistyökumppani. Yhteistyötä kehitetään ja toteutetaan alueen yritysten ja julkisen hallinnon eri sektorien kanssa järjestämällä mm. työelämään tutustumista ja yritysvierailuja sekä kehittämällä yhteisiä soveltavia kursseja.

2.3 Poissaolojen ennaltaehkäisy ja seuranta

Opiskelijoille ja opiskelijoiden huoltajille korostetaan läsnäolon merkitystä lukio-opintojen etenemisessä. Yhteisöllinen toimintakulttuuri ja opiskelijakeskeinen lähestymistapa edistävät opiskeluun sitoutumista.

Jos opiskelijalla on poissaoloja, opinnot eivät etene normaalisti tai ilmenee muita huolestuttavia asioita, ryhmänohjaaja ottaa yhteyttä kotiin asian selvittämiseksi. Yhteistyössä korostetaan aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan omaa itsenäisyyttä ja vastuullisuutta opiskelustaan. Tarvittaessa opiskelija ohjataan yksilökohtaiseen opiskeluhoon piiriin.

2.4 Koulutapaturmat

Koulutapaturma on lukio-opetuksen opiskelijoille koulussa tai koulumatkalla sattunut äkillinen, ulkoisen ruumiinvamman aiheuttava odottamaton tapahtuma. Tapaturmasta ilmoitetaan tarvittaessa opiskelijan huoltajalle. Opiskelija ohjataan julkisen terveydenhuollon piiriin. Opiskelijat on vakuutettu opetuksen järjestäjän toimesta työsuunnitelman mukaisen toiminnan aikana.

2.5 Esteetön opiskeluympäristö

Esteettömyys tarkoittaa fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen opiskeluympäristön toteuttamista niin, että jokainen opiskelija voi ominaisuuksistaan riippumatta opiskella yhdenvertaisesti ja mahdollisimman luontevasti muiden kanssa. Opiskelua vaikeuttavia esteitä ovat esimerkiksi näkö-, kuulo- ja liikuntavamma, mutta esteettömässä oppimisympäristössä huomioidaan myös oppimis- tai muihin vaikeuksiin liittyvät yksilölliset tuen tarpeet.

Lukioiden fyysiset opiskeluympäristöt ovat myös liikuntaesteisten opiskelijoiden saavutettavissa. Lukioissa on käytettävissä hissit ja inva-wc.

Oppimiseen liittyviä esteitä on monenlaisia. Niitä voivat aiheuttaa muun muassa opiskelijan aistitoimintoihin, tarkkaavaisuuteen, motoriikkaan ja kielellisiin taitoihin liittyvät tekijät. Toisaalta myös vaikeudet psyykkisessä voinnissa voivat aiheuttaa esteitä opiskelussa. Ongelmat nuoren psyykkisessä hyvinvoinnissa voivat ilmetä koulussa eri tavoin. Opiskelijalla saattaa olla keskittymisvaikeuksia tai hän saattaa olla jännittynyt tietyissä tilanteissa. Kaikki oirehdinta ei näy ulospäin. Mikäli henkilökunta havaitsee opiskelijalla oppimisen esteitä, niin opiskelija ohjataan tarvittaessa opiskeluhuollon tai muiden palveluiden piiriin. Lukion opetushenkilöstö voi järjestää palaverin opiskelijan, hänen huoltajiensa ja tarvittavien yhteistyötahojen kanssa oppimisen esteiden kartoittamiseksi.

Erityisiä järjestelyjä hakevan lukiolaisen tulee hyvissä ajoin ennen ylioppilaskirjoituksiin ilmoittautumista huolehtia siitä, että hänellä on kaikki tarvittavat lausunnot ja asiakirjat haettavien erityisjärjestelyiden perusteeksi.

2.6 Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Tupakointi on kielletty kaikkien lukio-opetusta antavien oppilaitoksen sisä- ja

ulkotiloissa. (Tupakkalaki 12 §)

Terveystiedon opetuksessa ja terveys-tarkastuksissa opiskelija saa tietoa ja ohjausta päihteettömästä elämäntavasta. Kouluterveyskyselyn tuloksia hyödynnetään ennaltaehkäisyssä.

Rehtorilla ja opettajalla on yhdessä tai erikseen oikeus työpäivän aikana ottaa haltuunsa opiskelijalta lukiolain 21 §:n 2 momentissa tarkoitettu kielletty esine tai aine.

Jos haltuun otettavaa esinettä tai ainetta hallussaan pitävä opiskelija koettaa vastarintaa tekemällä välttää haltuun ottamisen, rehtorilla ja opettajalla on oikeus käyttää sellaisia esineen tai aineen haltuun ottamiseksi välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina opiskelijan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen. Oikeus käyttää voimakeinoja koskee vain opiskelijan omaa tai muiden turvallisuutta vaarantavia esineitä tai aineita.

Opettajalla ja rehtorilla on työpäivän aikana oikeus tarkastaa opiskelijan mukana olevat tavarat, opiskelijan hallinnassa olevat oppilaitoksen säilytystilat sekä päällisin puolin hänen vaatteensa, sellaisen 21 §:n 2 momentissa tarkoitettua esineen tai aineen haltuun otta-

miseksi, jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta, jos on ilmeistä, että opiskelijan hallussa on tällaisia esineitä tai aineita ja opiskelija pyynnöstä huolimatta kieltäytyy niitä luovuttamasta tai ei luotettavasti osoita, ettei hänen hallussaan niitä ole. Opiskelijalle tulee ennen tarkastusta ilmoittaa tarkastuksen syy.

Tarkastajan tulee olla opiskelijan kanssa samaa sukupuolta. Tarkastuksessa tulee olla läsnä tarkastajan lisäksi toinen täysi-ikäinen oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluva. Opiskelijan pyynnöstä tarkastuksessa tulee olla läsnä hänen valitsemansa oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluva, jos tämä on saapuvilla.

Edellä 3 momentissa säädetystä tarkastuksen suorittamistavasta voidaan kuitenkin poiketa, jos se on asian kiireellinen luonne huomioon ottaen turvallisuuden kannalta ehdottoman välttämätöntä.

Pykälässä säädetyt oikeudet ja velvollisuudet ovat voimassa myös ajan, jolloin opiskelija osallistuu opetussuunnitelman tai koulutuksen järjestäjän hyväksymän muun tämän lain tai sen nojalla annettujen säädösten nojalla laaditun suunnitelman mukaiseen koulutukseen tai toimintaan.

Opiskelijan tarkastaminen ja esineiden

ja aineiden haltuun ottaminen tulee kirjata. Haltuun ottamisesta ja tarkastamisesta on ilmoitettava alaikäisen opiskelijan huoltajille mahdollisimman pian.

2.7 Yhteistyö kouluympäristön terveellisyiden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkistuksissa

Kouluissa tehdään lakisäätiset terveydellisten olojen tarkastukset kolmen vuoden välein. Tarkastuksia tehdään yhteistyössä työsuojelun ja paloviranomaisten kanssa ja lisäksi mukana on ollut muun muassa koulun rehtori, tilapalvelun edustaja ja terveydenhoitaja. Tarkistuksissa perehdytään esimerkiksi sisäilma-asioihin, puhtaanapitoon, wc-tiloihin, koulun yleiseen kuntoon, sairastavuuteen, koulun mahdollisten pihavälineiden kuntoon, kulkuväyliin ja muihin mahdollisesti opiskelijoille vaaraa aiheuttaviin seikkoihin.

Kaupungissa on kuvattu toimenpiteet hyvän sisäilman turvaamiseksi työpaikoilla. Ohje on saatavilla Santrasta.

2.8 Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Lukioissa ei hyväksytä kiusaamista, väkivaltaa tai häirintää. Koulukiusaamisella tarkoitetaan toistuvaa toiseen opiskelijaan kohdistuvaa tietoista kielteistä toimintaa. Kaikki koulussa työskentelevät toimivat kiusaamisen poistamiseksi. Kaikesta havaitusta kiusaamisesta tulee ilmoittaa jollekin koulun opettajista. Opiskelijoita ja huoltajia tiedotetaan suunnitelmasta opiskelijoiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä lukuvuoden alkaessa.

Henkilökunta pyrkii estämään mahdollisen opiskelijaan kohdistuvan kiusaamisen, väkivallan tai häirinnän.

Lukioissa ylläpidetään hyvää ilmapiiriä. Kyselyiden tulosten perusteella puututaan tarvittaessa esille tulleisiin asioihin. Lukioissa korostetaan hyvien tapojen tärkeyttä ja sitä, että niihin kuuluu myös kohteliaisuus ja toisesta välittäminen.

Jokainen esille tuleva kiusaamis-, väkivalta tai häirintätapaus käsitellään rehtorin, ryhmänohjaajan sekä tekijän ja uhrin kanssa.

2.8.1 Toiminta koulun ja ryhmän tasolla

- Opiskelijoille ja huoltajille tiedotetaan lukion toimintatavoista.
- Opiskelijat osallistuvat hyvän ilmapiirin ylläpitämiseen
- Koko henkilökunta puuttuu epäasialliseen, väkivaltaiseen ja aggressiiviseen käyttäytymiseen sekä kiusaamistapauksiin
- Kiusaamistapaukset selvitetään viipymättä
- Ryhmänohjaaja on opiskelijan ensisijainen tukihenkilö
- Oppilashuoltohenkilöstöltä tai muilta viranomaisilta (esimerkiksi nuorisotoimi, koulupoliisi tai sosiaali-toimi) pyydetään apua tarvittaessa kiusaamistapausten selvittelyssä
- Ensisijainen puuttumiskeino on keskustelu
- Selvittelyssä mukana olleet tekevät kirjauksen itselleen
- Sääntöjen noudattamista seurataan ja niiden rikkomiseen puututaan

2.8.2 Toiminta yksilötasolla

- Rohkaistaan kaikkia opiskelijoita toimimaan aktiivisesti kiusaamista vastaan
- Keskustellaan kiusaajien, kiusattujen ja tarvittaessa heidän huoltajiensa kanssa sekä pyritään

löytämään myönteisiä toimintamalleja asioiden ratkaisemiseksi

- Tarvittaessa osapuolet selostavat tapahtuman itse kirjallisesti

Tarvittaessa yhteistyötä tehdään poliisin kanssa, konsultaatiota voidaan pyytää rikosilmoituksen tekoon tai muihin vastaaviin asioihin.

Suunnitelma opiskelijoiden suojelemiseksi väkivallalta, häirinnältä ja kiusaamiselta tarkistetaan ja arvioidaan opiskeluhuoltosuunnitelman päivittämisen yhteydessä ja aina tarvittaessa.

2.9 Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Jokaisella lukiolla on oma suunnitelmansa kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle.

Kriisejä oppilaitoksessa hoitaa kriisivalmiusryhmä. Ryhmä johtaa lukion rehtori. Kriisiryhmä organisoii toiminnan kriisitilanteessa ja kutsuu tarvittaessa ulkopuolista apua. Kriisitiedottamisesta annetaan ohjeet oppilaitosten pelastus, kriisi- tai turvallisuussuunnitelmissa. Kaupungin viestintäpäällikkö vastaa kriisitilanteiden tiedottamisesta, joten hänen tulee saada tieto tapahtumasta ensimmäisten joukossa.

2.9.1 Ennaltaehkäisevä työ

Rehtori

- johtaa onnettomuuksia ennaltaehkäisevää työtä
- tarkistaa pelastussuunnitelma vuosittain
- tekee yhteistyötä suojeluvalvojan kanssa niin, että oppilaitos on asetusten ja määräysten sekä vakuutuksen edellyttämässä kunnossa
- osallistuu palotarkastuksiin, tekee yhteistyötä pelastusviranomaisten kanssa

2.9.2 Onnettomuuden tapahtuttua

Rehtori

- johtaa pelastustoimintaa saamiensa ohjeiden mukaan
- sisäinen tiedottaminen
- johtaa pelastustoimintaa ulkona ennen pelastusyksikön saapumista
- varmistaa, että kaikki opiskelijat ja henkilökunta ovat poistuneet rakennuksesta
- ilmoittaa sammutus- ja pelastustyönjohtajalle tilanteen

Kriisitilanteessa tehdään yhteistyötä tarvittaessa muiden toimijoiden kanssa. Salossa on saatavilla Kriisikeskus Etapin palveluita. Konsultaatiota tai apua voidaan pyytää myös terveystoimista, erikoissairaanhoidosta, seura-

kunnalta tai myrkytystietokeskukselta. Kriisin jälkihoidon ja psykososiaalisen tuen tarpeen arvioinnista vastaa kriisiryhmä. Salossa on käytössä uhka- ja vaaratilanteiden tapahtumaraportti, joka lähetetään tulosalueen esimiehelle ja työsuojeluun.

Lukioiden järjestyssäännöt, yleiset turvallisuusohjeet ja toimintaohjeet äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa laaditaan niin, että ne edistävät turvallista opiskeluympäristöä.

Lukioissa järjestetään vuosittain pelastautumisharjoitus. Mikäli katsotaan tarpeelliseksi, järjestetään lisäksi poistumisharjoituksia tai muita harjoituksia (kuten suojapaikkaan hakeutuminen) lukuvuoden aikana.

Kriisisuunnitelmasta tiedotetaan opiskelijoita ja huoltajia lukuvuoden alkaessa. Kriisisuunnitelman ohjeistus arvioidaan lukuvuoden päättyessä ja tarvittavat muutokset tehdään seuraavan lukuvuoden ohjeistukseen.

3 YHTEISTYÖ OPISKELIJOIDEN JA HEIDÄN HUOLTAJIENSA KANSSA

Tiedottamis- ja ohjausvelvollisuus

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskelijoilla ja heidän huoltajillaan on tieto oppilaitoksen ja sen opiskelijoiden käytettävissä olevasta opiskeluhuollosta.

Oppilaitoksen ja opiskeluhuollon henkilökunnalla on velvollisuus ohjata opiskelijaa hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhuollon etuuksia ja palveluja (OHL 1287/2013 11 §).

Opiskelijoita ja heidän huoltajiaan tiedotetaan lukuvuoden alkaessa opiskeluhuollon järjestämisestä ja toimintatavoista. Tiedottamisessa kiinnitetään huomiota siihen, että opiskelija saa riittävästi tietoa opiskeluhuollon palveluista sekä siihen, että opiskeluhuollon henkilöstön yhteystiedot ovat opiskelijoiden saatavilla. Opiskeluhenkilöstö esittäytyy lukuvuoden alkaessa opiskelijoille.

Kun opiskelija on itse ilmoittanut opiskeluhuollon tarpeesta, niin asian tietoonsa saanut henkilö vie asiaa eteenpäin opiskelijan toiveet huomioiden. Mikäli lukion tai opiskeluhuollon henkilöstöön kuuluva henkilö arvioi, että alaikäinen opiskelija ei voi itse päättää asioistaan, niin hänen on oltava yhteydessä opiskelijan huoltajaan.

Opiskelijoille ja huoltajille tarjotaan mahdollisuus osallistua yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän toimintaan ja arviointiin. Opiskelijoille ja heidän huoltajilleen voidaan suunnata kyselyjä liittyen opiskelijahuollon kehittämiseen.

3.1 Yhteistyö ja toimenpiteet opiskelijoiden ja huoltajien osallisuuden ja yhteistyön vahvistamiseksi

Lukiolain 2 §:n mukaan nuorten lukio-koulutuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa. Koulu pyrkii tehtävää hoitaessaan läheiseen yhteisymmärrykseen ja yhteistyöhön kodin kanssa tukemalla kotia sen kasvatustehtävässä. Kodin ja koulun yhteistyötä järjestettäessä huolehditaan siitä, että opiskelijoiden huoltajilla on vähintään kerran lukuvuodessa tilaisuus keskustella koulun rehtorin ja opiskelijan opettajien kanssa koulun opetus- ja kasvatustyöstä. Ensisijainen vastuu opiskelijaa koskevasta kodin ja koulun yhteyksien hoitamisesta on ryhmänohjaajalla. Lukiolaisen huoltajalla on ensisijainen vastuu nuoren hyvinvoinnista. Huoltajan tulee turvata nuoren tasapainoinen kehitys ja hyvinvointi. (Lastensuojelulaki 417/2007, 2§)

Kodin ja koulun luottamuksellisten suhteiden kehittymisen kannalta on merkittävää se, että myös opettajaa sitoo vaiti-

olovelvollisuus niissä asioissa, jotka hän opettajana on saanut tietoonsa opiskelijasta ja mahdollisesti myös hänen kotiohjelmaansa koskevista asioista, jos asia on sen luonteen vuoksi pidettävä salassa.

Kodin ja koulun yhteistyön kannalta on välttämätöntä, että kodit ovat riittävästi selvillä koulun pyrkimyksistä ja toimintatavoista. Nimenomaan koulun tehtävänä ja vastuulla on aktiivisesti etsiä kuhunkin kouluuyhteisöön parhaiten soveltuvat kodin ja koulun yhteistyömuodot.

Koulu tiedottaa kodeille ja huoltajille lukio-opiskelusta esimerkiksi jakamalla opinto-oppaan sekä pitämällä vanhempainiltoja ja avoimien ovien päiviä sekä kutsumalla vanhempia osallistumaan erilaisiin koulun järjestämiin tapahtumiin ja tilaisuuksiin. Opiskelijan tilanteesta tiedottavat koteihin ryhmänohjaajat, opinto-ohjaaja, terveydenhoitaja ja rehtori sekä eri aineiden opettajat.

Lukioasetuksen mukaan opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä on annettava riittävän usein tietoa opiskelijalle ja hänen huoltajalleen. Opiskelijalla on myös oikeus saada tietoa arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen. (Lukioasetus 810/1998, 6§)

3.1.1 Yhteistyön muodot

- opiskeluhollosta tiedotetaan luku-
vuoden alussa opiskelijoille jaet-
tavassa opinto-oppaassa, lukion
www-sivuilla ja vanhempainilloissa
- erilaiset opiskeluhoitoa koskevat
kyselyt huoltajille ja opiskelijoille
- ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja,
rehtori, terveydenhoitaja tai
aineenopettaja ottavat yhteyttä
huoltajaan
- ryhmänohjaaja jakaa opiskelijalle
1-3 kertaa lukuvuodessa jaksoto-
distuksen, johon alaikäisen huolta-
jalta pyydetään vähintään kerran
lukuvuodessa allekirjoitus
- ryhmänohjaaja voi järjestää erilli-
siä huoltajatapaamisia
- huoltajille järjestetään lukiolla
tapahtumia ja tilaisuuksia
- huoltajia rohkaistaan ottamaan
yhteyttä lukioon
- huoltajia ja opiskelijoita voidaan
kutsua mukaan yhteisölliseen opis-
keluhuoltotyöhön

Tiedotuksessa lukion ja kotien välil-
lä käytetään apuna Wilma -ohjelmaa.
Wilmassa on yhteistyöhön ja tiedotta-
miseen käytössä

- pikaviestit
- poissaolojen seuraaminen
- ajantasalla olevat opintosuoritukset
ja työpöjestykset

Opiskelija voi 18 vuotta täytettyään an-
taa luvan vanhempiensa käyttöoikeu-
den jatkumiselle Wilmassa.

3.2 Oppilaskunta

Jokaisessa Salon lukiossa toimii oppi-
laskunta. Oppilaskunnan jäseniä ovat
kaikki koulun opiskelijat ja sitä johtaa
oppilaskunnan yhteisesti valitsema hal-
litus. Oppilaskunta on olemassa vaikut-
taakseen ja kehittääkseen koulun asi-
oita. Oppilaskunnalta voidaan pyytää
palautetta opiskeluholloin toiminnasta.

Lukion alkaessa opiskelijat jaetaan
ohjausryhmiin. Kunkin ohjausryhmän
opiskelijat valitsevat keskuudestaan
luottamusopiskelijan. Valittu luotta-
musopiskelija toimii ryhmänsä edusta-
jana ja asioiden hoitajana.

Lukiossa toimii myös tutoropiskelijoita,
jotka ovat linkkinä opiskelijoiden ja
henkilökunnan välillä. Toimimalla tuto-
rina tai kertomalla tutoreille omia aja-
tuksiaan, opiskelijoiden on mahdollista
päästä vaikuttamaan lukion viihtyvyy-
teen, erilaisiin tapahtumiin ja uusien
lukiolaisten ohjaukseen.

Lukiossa toimii luottamusopiskelijoita,
tutoreista, opettajista, rehtorista
ja muusta henkilökunnasta koostuva
avoimen keskustelun foorumi, jossa

jokainen osallistuja saa tuoda esille työyhteisössä olevia kehittämiskohteita. Foorumin tavoitteena on kokoontua kerran jakson aikana.

Erilaisiin kyselyihin aktiivisesti vastamalla opiskelija voi vaikuttaa lukion toimintaan ja sen kehittämiseen. Näitä ovat muun muassa aloitus-, lukuvuosi- ja päättövaiheen kysely. Laajempana kyselynä toteutetaan kahden vuoden välein valtakunnallinen kouluterveys- tutkimus, jonka tuloksista työyhteisö voi valita muutamia kehittämiskohteita. Myös jaksojen päättyessä kerätään opiskelijoilta palautetta suoritetuista kursseista, niiden sisällöistä ja opetusmenetelmistä. Lisäksi opiskelijat osallistuvat lukiodien oman toiminnan arviointiin.

Lukio on aloitteellinen yhteistyön käynnistämisessä ja ylläpitämisessä huoltajien kanssa jo perusopetuksen päätösvaiheessa. Lukio-opintojen aikana huoltajat saavat tietoa lukio-opiskelusta ja kurssivalintojen vaikutuksesta ylioppilaskirjoituksiin sekä jatko-opintoihin hakeuduttaessa. Saadun tiedon avulla huoltajat voivat ohjata nuoria tekemään voimavarojensa mukaisia opiskeluohjelmia.

4 YKSILÖKOHTAISEN OPISKELIJAHUOLLON JÄRJESTÄMINEN

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan tässä laissa yksittäiselle opiskelijalle annettavia:

1. *koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja;*
2. *opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalveluja;*
3. *monialaista yksilökohtaista opiskeluhoolltoa; ja*
4. *jäljempänä 10§:ssä tarkoitettuja koulutuksen järjestäjän järjestämiä sosiaali- ja terveyspalveluja.*

Monialaista yksilökohtaista opiskeluhoolltoa toteutetaan 14§:n 4 momentissa tarkoitettussa monialaisessa asiantuntijaryhmässä ja siitä laaditaan opiskeluhoolltokertomus siten kuin 20§:ssä säädetään (OHL 1287/2013 5 §).

Yksittäisen opiskelijan tai tietyn opiskelijaryhmän tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhoollon palvelujen järjestämiseen liittyvät asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan, tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön.

Kun käsitellään yksittäistä opiskelijaa koskevaa asiaa tai opiskelijaryhmää koskevaa asiaa siten, että yksittäisten opiskelijoiden henkilöllisyys on tunnistettavissa, on otettava huomioon, mitä 18 ja 19 §:ssä säädetään (OHL 1287/2013 14 §).

Opiskelijan ja hänen laillisen edustajansa asema opiskeluhollossa

Opiskeluholtoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan ja hänen huoltajiensa kanssa. Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet on otettava huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuisissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti.

Alaikäinen ja muu vajaavaltainen voi, ottaen huomioon hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muut henkilökohtaiset ominaisuutensa sekä asian laatu, painavasta syystä kieltää huoltajaansa tai muuta laillista edustajansa osallistumasta itseään koskevan opiskeluholtoasian käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluholton tietoja huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalleen, jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaisista. Arvion vajaavaltaisen edun toteutumisesta tekee opiskeluholton henkilöstöön kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluholton palveluja (OHL 1287/2013 18 §)

Opiskeluholton monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen ja toimintatavat

- ryhmään voivat kuulua rehtori, terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi, lääkäri, opinto-ohjaaja, ryhmän-ohjaaja, opettaja, erityisopettaja, opiskelijan läheinen tai muu asiaan keskeisesti liittyvä henkilö
- tapauskohtaisesti koottavaan ryhmään osallistuvat vain ne henkilöt, joiden osallistumiseen opiskelija/huoltaja on antanut suostumuksensa
- opiskelijan/huoltajan suullinen suostumus riittää niiden henkilöiden osalta, joiden opiskeluholtoon liittyviin tehtäviin käsiteltävä asia välittömästi kuuluu, opiskelijan tai huoltajan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella muita
- suostumus pyydetään lomakkeella ja säilytetään opiskeluholtokertomuksen yhteydessä
- yksilökohtainen opiskeluholto perustuu aina opiskelijan sekä tarpeen niin vaatiessa huoltajan suostumukseen. Opiskelijan osallisuus, omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuisissa. Opiskelijan toivomukset kysytään ennen ryhmän kokoamista
- opiskelijan kehitystason arvioinnista vastaa psykologi, kuraattori tai terveydenhoitaja. Mikäli opettaja

ei ole varma siitä, voiko opiskelija itse päättää opiskeluhoitoon liittyvistä asioista niin hän pyytää konsultointia opiskeluhoitoon henkilöstöltä.

- se henkilö, jolle asian selvittäminen työtehtävien perusteella kuuluu, kutsuu ryhmän kokoon ja hankkii opiskelijan ja / tai huoltajan suostumuksen / kirjallisen luvan. Ryhmä valitsee keskuudessaan puheenjohtajan
- ryhmän vastuhenkilö vastaa, että asian käsittely kirjataan opiskelijan yksilölliseen oppilashuoltokertomukseen ja että se säilytetään lain vaatimalla tavalla opiskelijahuoltorekisterissä
- Alaikäinen opiskelija voi kieltää antamasta itseään koskevia tietoja huoltajilleen, jollei se selvästi ole hänen etunsa vastaista

4.1 Opiskeluhoitokertomus

Yksittäistä opiskelijaa koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan opiskeluhoitokertomus. Opettajan toimiessa asiantuntijaryhmässä yhteistyössä esimerkiksi kuraattorin kanssa, kyseessä on opiskeluhoito ja kirjaamisvelvoite opiskeluhoitokertomukseen muodostuu. Kun opettaja toimii yhteistyössä muiden opettajien

kanssa pedagogisten opiskelija-asioiden parissa, niin kirjaamiset tehdään tarvittaessa MultiPrimukseen.

Ryhmän vastuhenkilö kirjaa yksilöllökohtaisen opiskeluhoitoon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot opiskeluhoitokertomukseen. Kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä. Kertomukseen kirjoitetaan vain tosiasioita ja asioiden tulee olla perusteltavissa opiskeluhoitoon suunnittelun ja toteuttamisen kannalta. Tietoja ei voi kirjata myöhempää tarkoitusta varten. Kirjaamisessa on muistettava käyttötarkoitussidonnaisuus, opettaja kirjaa vain hänen perustehtäviinsä liittyviä asioita.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki edellyttää, että kertomukseen kirjataan seuraavat asiat:

- yksittäisen opiskelijan nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa
- kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa
- asian aihe ja vireille panija (vireille panija on henkilö, joka huolestui opiskelijan tilanteesta)

- opiskelijan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset
- toteutetut toimenpiteet kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet
- tiedot asian käsittelystä ryhmän kokouksessa, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot

Jos sivulliselle annetaan opiskeluhoitokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Opiskeluhoitokertomukset sekä muut opiskeluhoillon tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä opiskelijaa koskevat asiakirjat tallennetaan opiskeluhoitokisteriin lomakkeelle, joka säilytetään opiskeluhoillonkansiossa lukitussa kaapissa rehtorin kansliassa. Opiskeluhoitokisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä opiskelijaa taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä. Koulukohtaisen oppilashoitokisterin ylläpitäjä on rehtori.

Opiskeluterveydenhuollon henkilöstö, kuraattorit ja psykologit kirjaavat yksilökohtaisen opiskeluhoitotyön kertomukset Efficaan.

Opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhoillon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä opiskelijahuollosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen opiskeluhoillon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Lisäksi heillä on oikeus saada ja luovuttaa toisilleen sekä opiskelijan opettajalle, rehtorille ja opetuksen järjestäjälle opiskelijan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot. Tiedon luovuttaja joutuu harkitsemaan esimerkiksi sitä, onko kysymys sellaisesta tiedosta, joka on välttämätön opiskelijan tai muiden opiskelijoiden turvallisuuden varmistamiseksi. Luovutettava tieto voi koskea muun muassa sellaista opiskelijan sairautta, joka tulee ottaa opetus-tilanteissa huomioon. Jos perusteena on esimerkiksi opiskelijan sairaus, niin pyritään silti ensisijaisesti saamaan opiskelijan tai hoitajan lupa tiedon luovuttamiseksi.

Yksittäisen opiskelijan opiskeluhoitokertomukseen ei yksiselitteisesti pääse kaikki oppilaitoksessa työskentelevät tutustumaan. Oppilaitoksessa työskentelevien yhteisvastuu opiskelijoista ei tarkoita jakamatonta tiedonsaantioikeutta. Asiakirjoihin tutustumisoikeus on harkittava tapauskohtaisesti aina erik-

seen. Lähtökohtaisesti kaikki yksilöllisen opiskeluhuollon yhteydessä laaditut asiakirjat ovat salassa pidettäviä.

4.2 Oikeus saada opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja kiireellisesti

Opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen kun opiskelija on tätä pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä.

4.2.1 Toiminta-ohje

- Kiireellisyyden arvioi lukion tai opiskelijahuollon työntekijä, ei opiskelija tai huoltaja
- Kiireellisessä tilanteessa yhteys otetaan lukion kuraattoriin tai psykologiin
- Kuraattori tai psykologi järjestää opiskelijalle henkilökohtaisen tapaamisen samana tai seuraavana työpäivänä
- Mikäli työntekijä ei pidä tilannetta kiireellisenä niin henkilökohtaista tapaamista ei järjestetä. Palveluohjausta on kuitenkin aina tarvittaessa annettava opiskelijalle.

Palveluohjaus tarkoittaa tiedon antamista opiskeluhuollon palveluista ja etuuksista.

- Mahdollisuus kiireelliseen tapaan on järjestettävä myös huoltajan tai muun henkilön yhteydenoton perusteella tarvittaessa ellei kyseessä ole yhteydenottajan neuvonta tai jos keskustelun järjestäminen on muusta syystä ilmeisen tarpeetonta
- Opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin arvion perusteella opiskelijalla on oikeus saada riittävä tuki ja ohjaus hänen opiskeluunsa ja kehitykseensä liittyvien vaikeuksien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi.

4.3 Yhteydenotto opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen saamiseksi kiireettömässä tilanteessa

Jos lukion tai opiskeluhuollon työntekijä arvioi, että opiskelijan opiskeluvaikeuksien tai sosiaalisten tai psyykkisten vaikeuksien ehkäisemiseksi taikka poistamiseksi tarvitaan opiskeluhuollon psykologi- tai kuraattoripalveluja, hänen on otettava viipymättä yhteyttä opiskeluhuollon psykologiin tai kuraattoriin yhdessä opiskelijan kanssa ja annettava tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot.

Jos työntekijä, esimerkiksi opettaja, ottaa yhteyttä psykologiin tai kuraattoriin ilman opiskelijaa, niin hänen on kerrottava yhteydenotosta opiskelijalle. Yhteydenottajan on myös annettava opiskelijalle mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä.

Kaikki lukiossa toimivat henkilöt, jotka ovat ammatillisessa tehtävässään saaneet tietää opiskelijan tuen tarpeesta, voivat salassapitosäännösten estämättä ottaa yhteyttä opiskeluhuollon psykologiin tai kuraattoriin.

Yhteydenotosta psykologiin tai kuraattoriin ilmoitetaan alaikäisen opiskelijan huoltajille.

Opiskelijalla on oikeus saada keskusteluaikaa psykologille tai kuraattorille viimeistään seitsemäntenä työpäivänä siitä, kun hän on keskustelua pyytänyt. Opiskelijalla ei kuitenkaan ole subjektiivista oikeutta saada aina ja jokaisessa tapauksessa psykologin ja kuraattorin palveluita ko. määrääjassa. Tarvittaessa psykologi tai kuraattori ohjaa opiskelijan muiden opiskeluhuollon palveluiden piiriin.

Huoltaja ei voi kieltää alaikäistä opiskelijaa käyttämästä lukiokuraattori- tai psykologipalveluita.

4.4 Vastaavan kuraattorin palvelut

Vastaavalla koulukuraattorilla on sosiaalityöntekijän pätevyys. Jokaisella opiskelijalla on oikeus tarvittaessa saada vastaavan koulukuraattorin palveluita. Vastaavan koulukuraattorin yhteystiedot löytyvät osoitteesta www.salo.fi/oppilashuolto.

4.5 Opiskeluterveydenhuolto

Opiskeluterveydenhuoltoa toteuttavat terveydenhoitaja ja lääkäri. Opiskeluterveydenhuoltoon on jokaisella opiskelijalla subjektiivinen oikeus.

Lukioilla on nimetyt terveydenhoitajat, jotka vastaanottavat opiskelijoita lukioilla ennalta sovitun aikataulun mukaisesti. Huoltajalla on mahdollisuus olla puhelimitse yhteydessä terveydenhoitajaan, vaikka terveydenhoitaja ei olisikaan päivittäin opiskelijan oppilaitoksessa.

4.6 Opiskelijan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen lukiossa

Opiskelijan tarvitseman lääkityksen sekä hoidon tukeminen koulussa sovitaan monialaisesti ja tapauskohtaisesti

yhdessä huoltajien, opiskelijan, opiskeluterveydenhuollon, koulun henkilöstön ja hoitavan tahon kanssa suullisesti ja kirjallisesti.

Opiskeluterveydenhuollolla on kokonaisvastuu opiskelijan terveydenhuollosta, jolloin opiskeluterveydenhuollon tulee olla aina tietoinen opiskelijan yhteyksistä erikoissairaanhoidon, saamastaan hoidosta sekä tehdyistä tutkimuksista.

4.6.1 Erityisruokavaliot

Terveydenhoitaja

- ylläpitää listaa terveydellisistä syistä erityisruokavaliota tarvitsevista oppilaista
- arvioi ja varmistaa erityisruokavalioiden jatkamisen tarpeellisuuden kunkin lukuvuoden alussa huoltajalta/opiskelijalta ja arvioi lääkärintodistuksen tarpeellisuuden, kansallisen allergiaohjelman mukaisesti lievään allergiaan riittää itsehoito ja seuranta, mutta erityisruokavaliota koulussa ei tarvita.
- toimittaa tiedon erityisruokavaliosta ruokapalvelun tarjoajalle, ruokahuollosta vastaavalle henkilökunnalle mahdollisimman pian lukuvuoden alettua

Koululääkäri

- kartoittaa erityisruokavalion oikeellisuuden laajoissa terveystarkastuksissa ja aina tarvittaessa

Sairaanhoitopalvelut

- Opiskeluterveydenhuollossa huolehditaan opiskelijan sairaanhoidosta myös äkillisten sairastumisten ja tapaturmien sattuessa. Terveystarkastaja arvioi hoidon tarpeen ja ohjaa tarvittaessa haakeutumaan lääkäriin tai voi varata opiskelijalle ajan tämän omalääkärille tai päivystykseen. Koululääkäri tapaa lukiolaisia äkillisissä sairausasioissa vain satunnaisesti.

4.7 Yhteistyö oppilaitoksen ulkopuolisten palveluiden kanssa

Asiantuntijaryhmä voi tarvittaessa opiskelijan ja/tai huoltajan luvalla konsultoida tai pyytää asian käsittelyyn mukaan tarvittavia tahoja kuten erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen, poliisin ja nuorisotoimen edustajia.

4.7.1 Yhteistyö lastensuojelun kanssa

Lastensuojelulain 25 §:ssä säädetään ilmoitusvelvollisuudesta. Ilmoitusvelvollisuus koskee kaikkia niitä viranomaisia, jotka työssään toimivat lasten,

nuorten ja perheiden parissa. Jokaisella henkilökuntaan kuuluvalla on siis velvollisuus tehdä viipymättä lastensuojeluilmoitus salassapidon estämättä, jos he tehtävässään ovat saaneet tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelun tarpeen selvitystä. Lastensuojelun ilmoitusvelvollisuus sivuuttaa muussa lainsäädännössä säädetyn salassapidon.

Ilmoituksen syynä voi olla esim. lapsen tarpeiden laiminlyönti, lapsen heitteillejättö, lapsen pahoinpitely tai seksuaalinen hyväksikäyttö. ilmoituksen aiheena voi olla esim. se, että lapsen hoidossa tai huolenpidossa havaitaan puutteita tai osaamattomuutta. L isäksi ilmoituksen syyt voivat liittyä esim. nuoren omaan käyttäytymiseen, koulunkäynnin laiminlyöntiin, päihteidenkäyttöön tai mielen-terveysongelmiin.

Ilmoitus on tehtävä aina, kun työntekijä havaitsee tai saa tietää sellaisia seikkoja, joiden vuoksi lastensuojelun tarve on syytä selvittää. Lastensuojeluviranomaisten tehtävänä on päättää siitä, johtaako asia lastensuojelun tarpeen selvitykseen ja lastensuojelun asiakkuuteen. Viranomaiset tekevät lastensuojeluilmoitukset pääasiassa kirjallisesti.

Perheellä ja nuorella on pääsääntöisesti oikeus tietää, kuka on tehnyt lastensuojeluilmoituksen. Viranomainen, joka tekee ilmoituksen virkansa velvoittamana, ei voi tehdä anonyymia lastensuojeluilmoitusta. Ilmoituksen tekee aina yksittäinen henkilö, ei esimerkiksi opiskeluhuoltohuoltoryhmä. Ilmoituksen tekemisestä suositellaan kertomaan suoraan myös perheelle. Ilmoituksen voi tehdä myös yhdessä huoltajan kanssa, jolloin täytetään pyyntö lastensuojelutarpeen arvioimiseksi. Tilanteissa, joissa epäillään seksuaalista hyväksikäyttöä, on ilmoittaja velvollinen tekemään lastensuojeluilmoituksen lisäksi ilmoituksen poliisille.

Lastensuojeluilmoituksen tultua sosiaalityöntekijän tietoon, nimetään nuorelle vastuusosiaalityöntekijä lastensuojelun arviointitiimistä. Lapsen tai nuoren asiasta vastaava sosiaalityöntekijä tekee seitsemän vuorokauden aikana päätöksen siitä, johtaako lastensuojeluilmoitus lastensuojelutarpeen selvitykseen. Lastensuojeluasian kiireellisyys arvioidaan heti ilmoituksen saavuttua. Lastensuojelun asiakkuus alkaa, jos selvitys päätetään aloittaa. Selvityksen tekemisestä ja lastensuojelun asiakkuuden alkamisesta ilmoitetaan lapselle ja tämän huoltajille.

Lastensuojelun tarpeen selvityksen tulee valmistua kolmessa kuukaudessa

siitä, kun lastensuojeluasias on tullut vireille. Salossa lastensuojelun tarpeen selvityksessä käytetään yhtenäistä toimintamallia, jossa lasta ja hänen vanhempiaan tavataan yhdessä ja erikseen olosuhteiden edellyttämässä laajuudessa. Selvityksessä arvioidaan lapsen kasvuolosuhteita, huoltajien tai muiden lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaavien henkilöiden mahdollisuuksia huolehtia lapsen hoidosta ja kasvatuksesta, sekä lastensuojelutoimenpiteiden tarvetta. Selvitys toteutetaan parityöskentelynä arviointitiimin lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien toimesta. Selvityksen päätteeksi pidetään arviointitapaaminen, jossa päätetään lastensuojelun asiakkuuden päättymisestä tai jatkumisesta sekä niistä mahdollisista tukitoimista, joita perheelle tarjotaan. Lastensuojelun tarpeen selvitys saattaa jo itsessään olla tarvittava tukitoimi perheen tilanteen katkaisemiseksi.

Lastensuojelun tarpeen selvityksestä laaditaan kirjallinen yhteenveto. Lapsen huoltajien luvalla yhteenvedon tiivistelmä voidaan toimittaa tiedoksi lastensuojeluilmoituksen tehneelle taholle.

Lastensuojelun asiakkaille laaditaan lastensuojelulain 30 §:n mukainen asiakassuunnitelma yhdessä lapsen ja tämän huoltajien kanssa. Asiakassuunnitelman neuvotteluun voidaan tarpeen mukaan

kutsua myös muita viranomaisia, esim. koulun henkilökuntaa. Asiakassuunnitelmassa sovitaan yhdessä perheelle tarjottavista tukitoimista ja sovitaan työskentelyn tavoitteista.

Valtaosa lastensuojelun asiakkaista on ns. avohuollon asiakkaita. Tällöin lapsi asuu kotona ja perheen tilannetta tuetaan erilaisten tukitoimien kautta. Tukitoimia voivat olla esim. perhetyö, taloudellinen tuki, tukihenkilö tai -perhe, avohuollon sijoitus ja loma- ja virkistystoiminta. Avohuollon tukitoimet räätälöidään kullekin perheelle sopiviksi. Kun perheen tilanne on tukitoimien kautta saatu kohenemaan, voidaan lastensuojelun asiakkuus päättää.

Mikäli avohuollon tukitoimet eivät ole riittäviä lapsen tilanteen tukemiseksi, on sosiaaliviranomaisten otettava lapsi huostaan ja sijoitettava lapsi sijaishuoltoon kodin ulkopuolelle. Sijaishuollolla tarkoitetaan lapsen hoidon ja kasvatuksen järjestämistä kodin ulkopuolella joko perheessä tai lastensuojelulaitoksessa. Huostassapito tulee lopettaa ja lapsi kotiuttaa, jos lapsen huostassa pidolle ei enää ole perusteita. Asiassa tulee aina tarkastella lapsen etua.

Huostaanoton jälkeen kunnalla on velvollisuus jälkihuoltoon. Jälkihuolto voi tarkoittaa esim. lapsen tai nuoren koulunkäynnin ja itsenäisen elämän tuke-

mista. Jälkihuollostakin laaditaan erillinen asiakassuunnitelma.

Lastensuojelulain mukaan perheelä tulee aina olla tieto siitä, jos heidät on kirjattu lastensuojelun asiakkaaksi. Lastensuojeluasiakkuudella on alku ja loppu. Lapsen tilanteen turvaaminen ja parantaminen on aina lastensuojelun tavoite. Lastensuojelussa ajetaan lapsen etua. Lastensuojelusta käsin voidaan myös hakea lapselle varsinaista edunvalvojaa tilanteissa, joissa lapsen ja hänen huoltajansa etu ovat ristiriidassa keskenään.

Lastensuojelun lomakkeisto löytyy kaupungin internetsivuilla.

4.7.2 Etsivä nuorisotyö

Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa hänet sellaisten palvelujen ja tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan ja itsenäistymistään sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Etsivää nuorisotyötä tehdään ensisijaisesti perustuen nuoren itsensä antamiin tietoihin ja hänen omaan arvioonsa tuen tarpeesta.

Nuorisolain (693/2010) mukaan opetuksen tai koulutuksen järjestäjän velvollisuus on ilmoittaa kunnan etsivälle nuorisotyölle perusopetuksen päättä-

neestä, alle 25-vuotiaasta nuoresta, joka ei ole sijoittunut perusopetuksen jälkeisiin opintoihin, keskeyttää tai erotetaan ammatillisesta koulutuksesta tai lukiokoulutuksesta. Nuoresta tulee nuorisolain (693/2010) mukaan ilmoittaa hänen yksilöinti- ja yhteystietonsa. Tietoja ei kuitenkaan luovuteta etsivälle nuorisotyölle, jos viranomainen arvioi, että kyseisestä nuoresta on tehtävä lastensuojelulaissa (417/2007) määrätty lastensuojeluilmoitus. Salolaiset nuoret ilmoitetaan sähköpostiosoitteeseen: etsivat@salo.fi

4.7.3 Nuorisopsykiatrian poliklinikka

Nuorisopsykiatrian poliklinikalla tarjotaan psykiatrisia erikoissairaanhoidon palveluja 13 - 19-vuotiaille nuorille. 20 vuotta täyttäneet uudet potilaat ohjataan aikuisten psykiatristen palveluiden piiriin. Poliklinikalle tullaan lääkärin lähetteellä. Palvelut ovat luottamuksellisia ja maksuttomia. Poliklinikka toimii ajanvarausperiaatteella. Välittömässä avuntarpeessa ensisijainen yhteydenottopaikka on paikallinen terveyskeskus.

Poliklinikan työryhmässä on erikoislääkäreitä, sairaanhoitajia, psykologeja, toimintaterapeutti ja osastonsihtööri.

Polikliininen tutkimus koostuu yksilöarvioista ja perhekäynneistä sekä tarvittaessa verkostokäynneistä ja psykologi-

sista tutkimuksista. Hoitomuotoja ovat selventävät keskustelut ja tukikäynnit, yksilöterapiat, perheterapeuttinen ja verkostotyöskentely sekä lääkehoito ja psykofyysinen hoito fysioterapeutilla.

5 OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN JA SEURAAMINEN

5.1 Opiskeluhuollon seuranta ja arviointi

Opetushallitus ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitos seuraavat yhteistyössä opiskeluhuollon toteutumista ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti.

Koulutuksen järjestäjän on arvioitava opiskeluhuollon toteutumista ja vaikuttavuutta yhteistyössä kunnan opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa sekä osallistuttava ulkopuoliseen opiskeluhoitoa koskevaan arviointiin. Arvioinnin keskeiset tulokset on julkistettava.

Koulutuksen järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä toimittava opetushallintoviranomaiselle sekä Terveyden- ja hyvinvoinnin laitokselle opiskeluhuollon valtakunnallisessa arvioinnissa, kehittämisessä, tilastoinnissa ja seurannassa tarvittavat tiedot.

OHL 1287/2013 25 §

5.2 Opiskeluhuollon valvonta

Koulutuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä oppilaitoksen sijaintikunnan opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa opiskeluhuollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta.

Tämän lain 7 ja 8§:ssä säädettyjen opiskeluhuollon palvelujen ohjauksesta ja valvonnasta säädetään lisäksi sosiaalihoitolain (710/1982) 3§:ssä ja kansanterveyslain (66/1972) 2§:ssä.

Aluehallintovirastolla on oikeus oma-aloitteisesti ottaa tutkittavaksi, onko koulutuksen järjestäjä järjestänyt 6§:ssä säädetyn opetussuunnitelman mukaisen opiskeluhuollon tämän lain mukaisesti.

OHL 1287/2013 26 §

Salon kaupungin lukiokoulutuksen on arvioitava opiskeluhuollon toteutumista ja vaikuttavuutta yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveystoimen kanssa sekä osallistuttava ulkopuoliseen opiskeluhoitoa koskevaan arviointiin. Arvioinnin keskeiset tulokset on julkistettava.

Oppilaitoksen vuosisuunnitelmassa kuvataan opiskeluhoito- ja oppilaitoskohtaisen opiskeluhoito- ja oppilaitoskohtaisen opiskeluhoito- ja oppilaitoskohtaisen opetussuunnitelman toteutumisen arvioinnista. Lukioiden

edustajat kokoontuvat kevätlukukaudella arvioimaan opiskeluhoitosuunnitelman toteutumista. Arvioinnissa huomioidaan opiskeluhoitohenkilöstön, oppilaitoksen henkilöstön, opiskelijoiden ja huoltajien näkemykset opiskeluhoillon toteuttamisesta. Opiskelijahuollon laadunarviointikriteerijä kehitetään osana lukiokoulutuksen prosessikuvaustyöskentelyä. Lukioissa järjestetään lukuvuosittain opiskelijatyytyväisyyskysely, josta saadaan tietoa opiskeluhoillon tilasta. Saatuja tietoja käytetään opiskeluhoillon kehittämiseen. Opiskelijoiden osallisuutta työyhteisön hyvinvoinnin edistämässä tuetaan ja opiskelijatyytyväisyyskyselyn tuloksia käsitellään sekä opettajien että opiskelijoiden kanssa.

Arvioinnin tulosten perusteella opiskeluhoillon toimintatapoja kehitetään tarvittaessa. Arvioinnin tarkoituksena on myös jakaa hyviä käytänteitä lukioiden välillä. Arvioinnin yhteydessä huomioidaan erityisesti yhteisöllisen opiskeluhoillon hyvät käytänteet. Opiskeluhoitosuunnitelmaa tarkastellaan arvioinnin yhteydessä ja siihen tehdään tarvittavat päivitykset.

Salossa toimii HYTE-työryhmä (sosiaali-, terveys- ja opetustoimi), joka arvioi oppilashuollon toteutumista kaupunkitasolla.

